

ANCHETA RISE PROJECT – UN PUNCT DE VEDERE NECESAR

Autorii anchetei RISE Project fac acuzații grave: deturnări de fonduri, plăți fictive, furturi de echipamente, nepotism și aduc în sprijinul afirmațiilor lor o serie de informații greu de înțeles pentru cine nu lucrează în domeniul finanțărilor europene.

De aceea consider necesar să explic transparent și să demonstrez cu cifre cum au stat lucrurile, mai ales că nu mi-au dat posibilitatea să îmi exprim punctul de vedere anterior publicării. Am fost contactat de RISE Project în preziua publicării articolului, întrebările fiindu-mi trimise la ora 19.05 cu deadline în aceeași seară. Am trimis răspunsurile în dimineața publicării articolului solicitând în mod expres ca răspunsurile mele să fie luate în considerare.

De ce abia acum? Ne-am documentat în arhive ca să vorbim aplicat cu cifre și responsabilități contractuale, nu din amintiri.

Pentru cine nu cunoaște domeniul finanțărilor europene, mai jos voi **clarifica rolul nostru pe fiecare proiect**. Rolul asumat nu este tot timpul același: în funcție de linia de finanțare, în unele proiecte doar organizezi cursuri și oferi instruire și cunoștințe, în altele faci parte din mecanismul de finanțare, adică iei bani de la Uniunea Europeană pentru a sprijini afaceri în care crezi.

Voi clarifica sumele reale. Valoarea unui proiect nu este suma care intră în firmă. Iar din ce intră în firmă se plătesc experți externi, furnizori, utilități etc. Rambursarea pe fonduri europene se face numai în baza facturilor plătite.

Voi vorbi despre mecanismul de monitorizare. În cazul proiectelor europene nu suntem de capul nostru. Deasupra noastră sunt încă 5 entități care monitorizează și verifică indicatorii asumați. De asemenea, voi explica și legislația pentru a înțelege ce este deontologic și ce nu.

Firma noastră are în total 20 de proiecte implementate sau în curs de implementare - 3 dintre acestea, încheiate în 2015, fac obiectul anchetei RISE Project. Ancheta RISE Project mai include frânturi de informații dintr-un proiect de-ale noastre finalizat în 2013.

Două din cele trei proiecte finalizate în 2015 au avut ca obiectiv finanțarea a 15 afaceri sociale. Din cele 15 afaceri sociale, 9 funcționează și azi. În 2015 am mai finalizat un alt proiect în care am sprijinit și finanțat 42 de start-up-uri. Proiectul nu este cuprins în ancheta RISE Project, însă considerăm important de știut că, în 2018, toate cele 42 de start-up-uri aveau încă activitate. Adică la un an și jumătate de la încheierea perioadei de sustenabilitate. Rata de succes a start-up-urilor, în lume, e de 1 la 10.

„Milioanele” făcute pe spatele persoanelor vulnerabile sunt de fapt cheltuieli efectuate de 146.000 euro

Din ancheta RISE Project rezultă fals că am încasat milioane de euro din fonduri destinate persoanelor vulnerabile; de aceea cred că este esențial să prezint sumele reale care au intrat în firma noastră prin aceste proiecte.

În cele două proiecte de economie socială **SES-am deschide-te!** și **Punți Comunitare** am fost partener alături alte entități, cu rolul de a finanța 15 afaceri sociale. **Modelul de finanțare europeană în acest caz din 2014 a fost unic și diferit în sensul că noi propuneam practic proiecte la Ministerul Fondurilor Europene pe baza unor planuri de afaceri realizate împreună cu viitorii antreprenori**, adică beneficiarii finali ai finanțării.

Era important să fie proiecte în care credeam și noi pentru că eram co-finanțatori, contribuția noastră fiind de 35.000,00 lei (aprox. 7.800,00 euro).

Toți partenerii din proiect trebuiau să își asume total proiectul de la început fiindcă în momentul depunerii cererii de finanțare trebuia depus și planul de afaceri. La vremea aceea finanțarea afacerilor sociale însemna pionierat, neprevăzut și riscuri multe. Am pornit la drum cu oameni pe care îi știam și în care aveam încredere. Aproximativ 60% dintre SES-urile care au luat ființă atunci există și au activitate și astăzi, un procent excelent.

În aceste proiecte nu am acordat consultanță, prin urmare nu am primit onorarii, adică sume de bani, pentru a scrie cererea de finanțare sau planurile de afaceri.

Banii care au intrat în compania noastră prin aceste proiecte sunt, după cum urmează:

- *Sume intrate în firmă*

Ca mecanism, sumele din tabelele de mai jos se decontează având în spate dovada cheltuielilor reale: plăți salarii, furnizori, echipamente etc.

SES – am deschide-te!

	Suma (lei)	%
Salarii și contribuții experți (6 persoane)	220.838,00	44,44%
Transport, cazări, diurne	60.058,00	12,09%
FEDR (tablete, scanner, multifuncțională, mobilier, hard extern)	26.900,00	5,41%
Licențe software	9.000,00	1,81%
Informare și publicitate (comunicate de presă, eveniment informare și promovare SES-uri) – 10000 lei + 30000 lei	40.000,00	8,05%
Chirii și leasing	14.603,00	2,94%
Cheltuieli administrative	125.500,00	25,26%
TOTAL	496.899,00	100,00%

Execuția finală a bugetului de 496.899,00 lei alocat, adică banii cheltuiți efectiv și validați de autoritățile finanțatoare – **318.687,34 lei, adică 64,14% din suma alocată inițial (70.820,00 euro).**

Punți comunitare

	Suma (lei)	%
Salarii și contribuții echipă management (2 pers)	82.827,00	14,98%
Salarii și contribuții echipă implementare (3 pers)	122.337,00	22,12%
Transport, cazări, diurne	62.824,00	11,36%
FEDR (laptopuri, telefoane, scanner, multifuncțională, mobilier, hard extern)	50.200,00	9,08%
Licențe software	10.500,00	1,90%
Informare și publicitate (comunicate de presă, conferință lansare, târg informare și promovare SES-uri) – 2.150 lei + 15.000 lei + 25.000 lei	42.150,00	7,62%
Chirii și leasing	52.800,00	9,55%
Cheltuieli administrative	129.300,00	23,38%
TOTAL	552.938,00	100,00%

Execuția finală a bugetului de 552.938,00 lei alocat, adică banii cheltuiți efectiv și validați de autoritățile finanțatoare – **336.174,24 lei, adică 60,80 % din suma alocată inițial (aprox. 74.800,00 euro).**

- Salariile nete în lei ale lui Dan Barna și Dragoș Jaliu. Sumele sunt incluse în execuția finală de mai sus și detaliate mai jos:

SES-am deschide-te	Oct 2014	Nov 2014	Dec 2014	Ian 2015	Febr 2015	Mar 2015	Apr 2015	Mai 2015	Iun 2015	Iul 2015	Aug 2015	Sept 2015	Oct 2015	Nov 2015	Dec 2015
Dan Barna - expert antreprenoriat și start-up		3363	3426	3411	2837	3494	3494	3445	3445	3482	3463	1513	3299	3299	1650

Total 43.621,00 lei net pentru 14 luni de activitate, rezultă un net mediu de 3.355,00 lei /lună (aprox. 745,00 euro/lună)

Punți comunitare	Oct 2014	Nov 2014	Dec 2014	Ian 2015	Febr 2015	Mar 2015	Apr 2015	Mai 2015	Iun 2015	Iul 2015	Aug 2015	Sept 2015	Oct 2015	Nov 2015	Dec 2015
Dragoș Jaliu -expert antreprenoriat și start-up												675	2801	2748	1374

Total 7.598,00 lei net pentru 4 luni de activitate, rezultă un net mediu de 1.899,50 lei/lună (aprox. 420,00 euro/lună)

Deontologia și acordarea subvenției surorii lui Dan Barna

Așa cum am explicat mai sus, dar și în răspunsurile trimise jurnaliștilor de la RISE Project, în 2014 mecanismul de finanțare pentru afaceri sociale era total diferit. Nu a existat o competiție de planuri de afaceri. Noi alegeam proiectele în care noi credeam, mai ales că le și cofinanțam, dar Ministerul Fondurilor Europene era cel care aproba sau respingea cererea de finanțare. Practic am propus la minister planuri de afaceri în care am crezut și dintre care 60% funcționează azi.

Așadar, firma noastră nu a aprobat niciun plan de afaceri. Ministerul avea această responsabilitate în etapa de evaluare. Tot ministerul a validat și bugetele și cheltuielile incluse în cererile de rambursare prin Organismul Intermediar Regional/Autoritatea de Management POSDRU (OIR/AM POSDRU).

Prin urmare, nu Dan Barna a acordat bani surorii sale, ci ministerul. Nu a încălcat principii deontologice, cu atât mai puțin legislația.

În plus, *Ghidul solicitantului* în baza căruia am solicitat finanțare la minister în 2014, prevedea clar că poate să fie fondator al structurii de economie socială inclusiv beneficiarul și oricine altcineva. (Termenul de beneficiar în cazul acesta se referă la cei care semnează cu ministerul contractul de finanțare). Adică și noi puteam fi fondatori ai unei afaceri sociale, cu finanțarea aferentă.

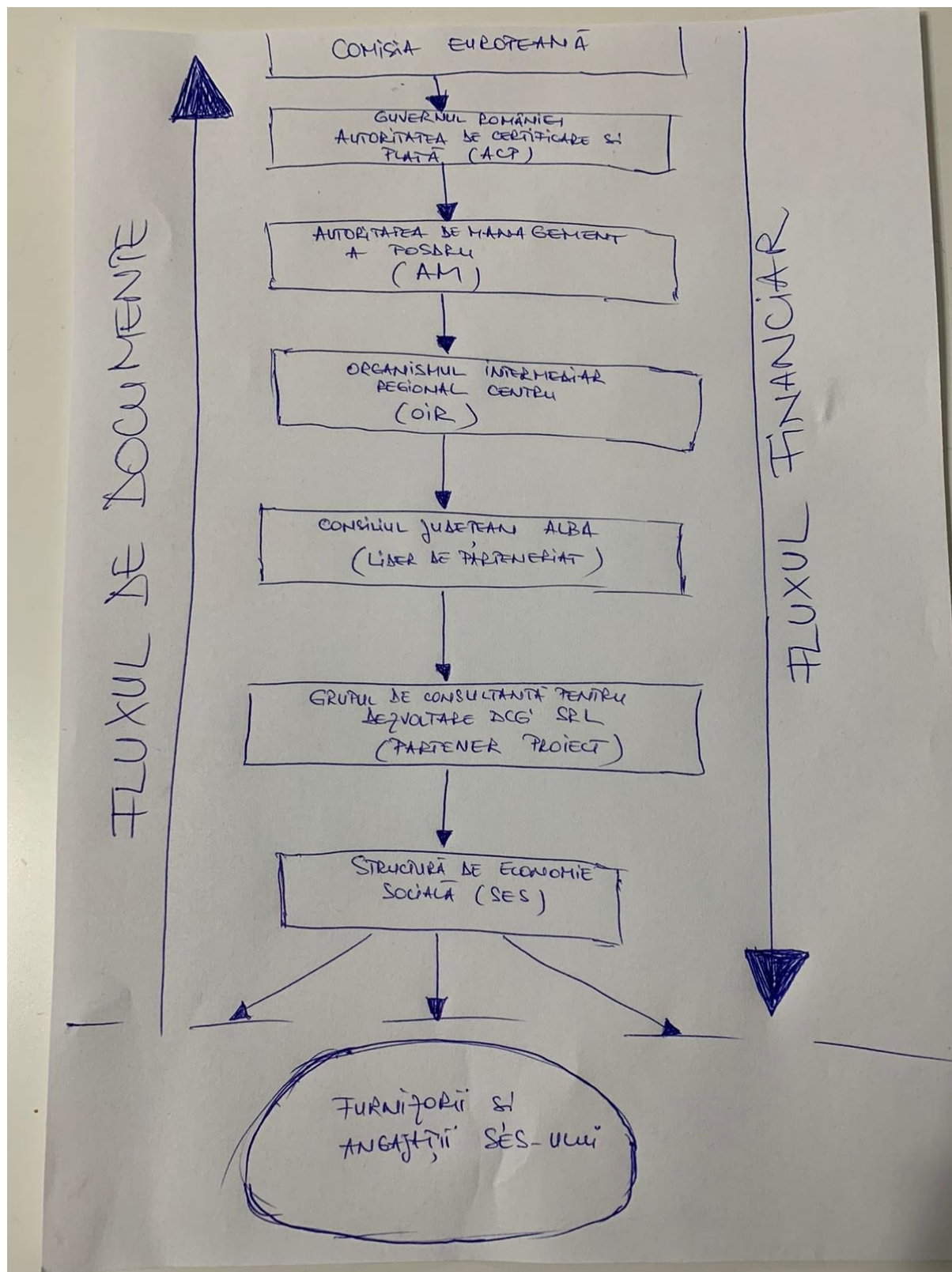
Limitările noastre de intervenție în cadrul proiectelor

Conform contractului încheiat, rolul firmei noastre a fost acela de a acorda beneficiarului asistență tehnică și sprijin în:

- implementarea bugetului și a planului de afaceri conform planului aprobat de AM POSDRU

- elaborarea metodologiilor și procedurilor specifice conform instrucțiunilor AM POSDRU
- sprijin financiar, adică subvenții ale ajutorului de minimis conform bugetului aprobat al Structurilor de Economie Socială (SES)
- sprijin operațional și financiar, prin mecanismul cererilor de rambursare și de plată
- comunicarea și colaborarea cu toți partenerii din proiect pentru depunerea în timp util, conform cererilor de plată și rambursare aferente proiectului
- asigurarea respectării de către beneficiar a procedurilor de înaintare a cererilor de plată și rambursare

Cu alte cuvinte, rolul nostru era doar de sprijin, însă răspunderea finală a planului de afaceri era a antreprenorului care a obținut fondurile de la minister prin noi. Așadar, fiecare beneficiar al fondurilor pentru dezvoltarea propriei afaceri era responsabil de modul cum își gestiona afacerea și banii primiți. În ceea ce privește responsabilitatea monitorizării și verificării proiectelor și structurilor de economie socială finanțate prezint detaliat mai jos mecanismul de verificare:

Adică, deasupra noastră existau încă alte 5 structuri cu rol de verificare, însă niciuna dintre ele substituindu-se Poliției în cazul infracțiunilor. (n.b. Autoritatea de Certificare și Plată verifică pe bază de eșantion)

Articolul RISE Project ne acuză de dispariția unor echipamente, căpușarea unor firme, salarii fictive. După cum rezultă din informațiile prezentate mai sus, rolul companiei noastre nu putea fi acela de a depista eventuale infracțiuni comise în interiorul firmelor sociale înființate. Nu aveam dreptul legal de a ne substitui Poliției sau vreunui organ de control.

Totuși, când am aflat că s-au comis infracțiuni am semnalat Poliției și am oferit tot sprijinul pentru anchetă și aplicarea legii. În răspunsul oferit RISE Project, pe care nu l-au inclus în materialul lor, am explicat că în cazul Smart Multimedia Services, SES din cadrul căruia au dispărut echipamentele am depus eforturi ca acestea să fie recuperate. Adică am făcut acele lucruri care țineau de competența noastră: sesizări către administratorul firmei și către avocatul responsabil de SES. Mai mult, am mers personal și am filmat utilizarea ilegală a echipamentelor de către Adams Robert (persoana împotriva căreia SES-ul a depus plângere penală) la un turneu de tenis pentru a demonstra și proba că echipamentele sunt la el. Am fost în mai multe rânduri în Brașov la Poliție pentru a oferi informații în sprijinul anchetei în speranța recuperării echipamentelor achiziționate din bani publici.

De-a lungul dezvoltării proiectelor, **SES-am deschide-te!** și **Punți comunitare** și-au urmat cursul firesc de verificări: 5 vizite de monitorizare, atât în perioada implementării, cât și ulterior în perioada de sustenabilitate:

- 2 – 6 noiembrie 2015 – vizită de verificare încrucișată proiecte la sediul firmei noastre desfășurată de către Autoritatea de Management POSDRU și Organismul Intermediar Regional
- 13 noiembrie 2015 – vizită ad-hoc a Organismului Intermediar Regional Centru la Hermannstadt Design
- Octombrie 2016 – vizita Organismului Intermediar Regional Centru SES-uri
- 9 august 2018 – vizita Consiliului Județean Alba la cele 15 SES-uri
- 28 noiembrie 2018 – monitorizare ex-post (la finalul perioadei de sustenabilitate a proiectului) de către OIR Centru (la sediul beneficiarului)

Pentru toate aceste vizite și verificări există documente aflate la sediul finanțatorului, Ministerul Fondurilor Europene. Noi nu am primit documentele care sintetizează verificările efectuate, dar atâta vreme cât nu au fost declanșate acțiuni ulterioare, concluzia este că vizitele au constatat îndeplinirea indicatorilor.

Toate cererile de rambursare incluse în proiect au fost verificate de o companie de audit independentă, selectată de către partenerul din proiect, Consiliul Județean Alba. Nu am avut corecții, am avut doar cheltuieli neeligibile minore de ordinul a sute de lei, ceea ce e aproape inerent în majoritatea proiectelor, indiferent de cine le implementează.

Proiectul din 2013 a avut drept obiectiv trainingul

În ceea ce privește acuzația RISE Project că am fi achiziționat echipamente supralicite în cazul centrului de copiere și al structurii pentru amenajare de spații verzi, precizez că în acest proiect derulat între 2011 și 2013, am avut doar responsabilități de training, nu am avut nicio legătură cu planurile de afaceri, deci nici cu achiziționarea sau administrarea echipamentelor.

Am organizat cursuri de management de proiect și competențe antreprenoriale, contabilitate și noțiuni bugetare, aspecte juridice privind dezvoltarea unei afaceri, cursuri pentru specialiștii din ONG-uri specializate pe incluziunea persoanelor vulnerabile sau cu experiență în economia socială.

Ca rezultat am instruit 186 de persoane și am organizat un eveniment de promovare a antreprenoriatului social la care au participat aproximativ 70 de persoane.

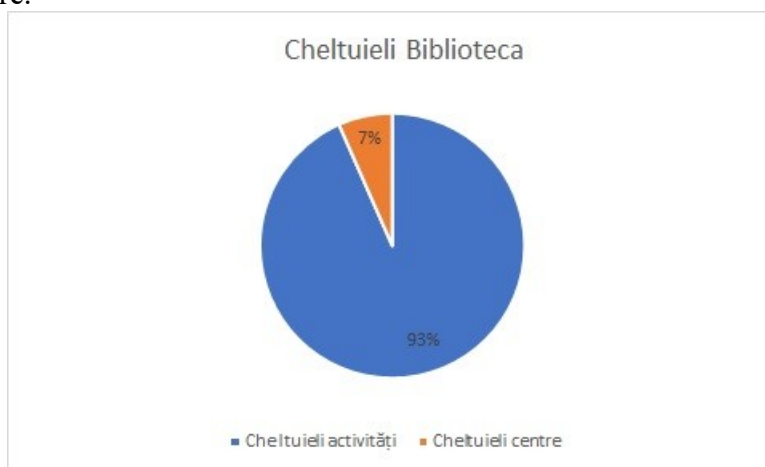
Bugetul total alocat companiei noastre pentru activitățile în care am fost implicați în acest proiect a fost de 1.234.774,00 lei (aproximativ 275.000 euro). Execuția finală a bugetului, adică suma cheltuită, aprobată și validată de autoritatea finanțatoare a fost de 1.126.808,14 lei (aproximativ 250.000 euro).

Prin urmare, neavând roluri de finanțare sau supervizare, nu am avut nicio legătură cu achizițiile de echipamente pentru dotarea celor două structuri la care face referire articolul RISE Project.

Biblioteca bunelor practici – proiect de formare POSDRU, training pentru antreprenariat în mediul rural

Jurnaliștii RISE Project încadrează greșit proiectul Biblioteca Bunelor Practici ca fiind unul de economie socială, când el este unul de intervenție. Sună tehnic, dar diferența este că dacă în primul caz obiectivul era de înființare de structuri de economie socială, în al doilea este vorba doar despre instruire și consiliere.

Prin urmare, cele 18 centre de consultanță camerală menționate în articolul RISE Project nu au fost obiectivul proiectului pentru că pe linia de finanțare POSDRU primează instruirea. Înființarea lor a fost o contribuție suplimentară pe care și-a asumat-o partenerul CATAR (Confederația Asociațiilor Țărănești din România). **Doar 7% din totalul bugetului de proiect a revenit acestor centre și vizau strict achiziționarea de mobilier, calculatoare și imprimante/fax, pentru că atât permitea POSDRU.** Fiecare centru era responsabil de propria dezvoltare.

Obligația noastră în acest proiect a fost ca, alături de alte 5 organizații partenere, să asigurăm:

- Instruirea a 460 de persoane (am instruit 520)
- Consilierea a 656 de persoane (am consiliat 806)

Indicatorii POSDRU pe această linie de finanțare au vizat număr de participanți la instruire, număr de persoane certificate din zonele rurale etc. Conform acestor criterii **Biblioteca bunelor practici** a fost considerat un succes cu indicatori depășiți.

Suma totală alocată proiectului a fost de 9.116.756,00 lei (aprox. 2 mil. euro) din care s-au utilizat: 7.362.357,94 lei (aprox. 1,6 mil euro).

Firma noastră a cheltuit 2,68 milioane de lei (595.000,00 euro), din care a încasat 2,49 milioane de lei (553.000,00 euro) finanțare nerambursabilă. Diferența de 187.000,00 lei (42.000,00 euro) a fost suportată de firma noastră (cofinanțare și cheltuieli neeligibile).

Cheltuielile companiei noastre au reprezentat:

- instruirea a 172 de persoane,
- consilierea a 203 persoane,
- organizarea a 3 evenimente de promovare inclusiv materiale de promovare,
- producerea unui spot radio și difuzarea sa în radiouri locale,
- producerea unui spot TV și difuzarea la Realitatea TV în prime time,
- anunțuri de presă,
- realizarea a 18 filme pentru antreprenori de succes,
- acordarea a 30 de premii și subvenții pentru toți participanții la instruire,
- realizarea unui document de politică publică în consultanță camerală

Firma noastră	Total cheltuială (lei)	Rambursat (lei)	Cofinanțare/cheltuieli neeligibile (lei)
Cheltuieli totale	2.681.088,75	2.493.402,23	187.686,52
Cheltuieli activități	2.566.480,17	2.384.524,07	181.956,09
Cheltuieli centre	114.608,58	108.878,16	5.730,43

Nu se puteau plăti prin acest proiect salariile angajaților celor 18 centre, chiriile, promovarea sau orice alte cheltuieli care țin de funcționarea unui centru, de aceea cele mai multe funcționau pe lângă alte organizații relevante la nivel local (Grupuri de Acțiune Locală, asociații reprezentative etc).

Bugetul celor 18 centre a vizat mobilier și echipamente:

- 144 de scaune, 72 de birouri, 18 mese de conferință, 36 de dulapuri – suma totală 100.800 lei, adică 5.600 lei/centru.
- 72 de laptopuri, 18 imprimante, 18 telefoane cu fax, 18 routere – suma totală: 385.209,57 lei, adică 21.400 lei/centru.

Sumele includ TVA 24%, cota legală la momentul respectiv.

Din totalul bugetului de mobilier, doar 114.608,58 lei (aproximativ 26.000,00 euro) au fost alocați prin proiect firmei noastre, din care 5% a reprezentat cofinanțarea noastră. Din buget s-au achiziționat 24 de laptopuri, 6 imprimante, 6 telefoane cu fax, 6 routere.

În loc de încheiere

Datele concrete de mai sus vorbesc de la sine despre o activitate care dovedește seriozitatea cu care am tratat fiecare proiect și efortul pe care l-am depus pentru rezultate. Modul confuz în care RISE Project prezintă realitatea este dovada că domeniul fondurilor europene este complicat, greu de înțeles de cei neavizați. Implementarea fondurilor europene este și mai complicată.

În acești ani am implementat sau se află în proces de implementare 20 de proiecte și niciunul dintre ele nu ne dă motive să ne simțim vinovați sau jenați pentru modul în care le-am implementat sau pentru rezultatele obținute. Dimpotrivă, am reușit chiar și acolo unde părea imposibil sau unde alții au eșuat.

Înțeleg dificultatea autorilor articolului de a înțelege un domeniu atât de complicat, de aceea am avut așteptarea să fiu contactat în procesul de documentare, când le-aș fi stat la dispoziție cu orice informații și date care i-ar fi ajutat să înțeleagă mecanismul.

Eu sunt în continuare aici să ofer oricând este nevoie detalii și informații despre ce a însemnat să faci pionierat în această țară în accesarea de fonduri structurale și cum am configurat din nimic, cu mult efort și dorința de a învăța continuu, un model de succes despre care am toate motivele să vorbesc cu mândrie.

Dragoș JALIU

Partener Grupul de Consultanță pentru Dezvoltare DCG

Fondator fonduri-structurale.ro